

SEZAI SARIOĞLU • “Yaram Derine Düştü”

SEZAI SARIOĞLU 1950, Ordu/Ünye'de doğdu. 1979 yılına kadar Fatsa'da ve Sinop'ta öğretmenlik yaptı. 1979'da, devletle yaşadığı şiddetli geçimsizlik nedeniyle öğretmenlikten istifa etti. 12 Eylül askeri diktatörlüğünden sonra üç yıl gizli yaşadı. 1983'ten sonra değişik askerî (c)ezavlerinde siyasi tutuklu ve hükümlü olarak kaldı. 1990'larda dergiciliğe ve gazeteciliğe başladı.

Yeni Öncü dergisinin yayın kurulundan sonra, *Özgür Gündem* gazetesinde çalıştı. *Özgür Gündem*'deki yazılarından oluşan denemeler *Terspektifler* adıyla yayımlandı. Çiviyazıları'ndan *Doğusu-Batısı Olmayan Sözcükler* isimli ÇGH ve Musa Anter Ödülü alan söyleşileri yayımlandı. Şiirleri *Kurutma Kâğıdı* (Türk Tabipler Birliği Behçet Aysan Şiir Ödülü) ve *Aşk Dediğin Haram Olur* kitaplarında (Yasakmeyve, 2017) toplandı. 2015'te Dipnot Yayınevi'nden *Bülent Uluer Anlatıyor: Çerkesim, Türküm, Kürdüm Sosyalistim* söyleşi kitabını yayımladı. İletişim'den daha önce 2001'de *Nar Taneleri* kitabı yayımlandı.

Memlekette ve memleket dışında udi Şenol Morgül ile birlikte "Tanışmak ve Yeniden Tanışmak" başlıklı şiirli-şarkılı anlatı-dinletilerin yanı sıra hikâye anlatıcılığı yapıyor. Kıbrıs, tarihi Sinop Hapishanesi vb. konularda sözlü tarih çalışmalarını sürdürüyor.

İletişim Yayınları 3474 • Anı Dizisi 102

ISBN-13: 978-975-05-3742-4

© 2024 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2024, İstanbul

EDITÖR Tanıl Bora

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Cengiz Aksakal, Ünye'de öldürülen kuzeni

Remzi Aksakal'ın cenazesinde konuşurken

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Yağmur Yıldırım

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

SEZAI SARIOĞLU

“Yaram Derine Düştü”

Veliköylü Devrimci Öğretmen
Cengiz Aksakal

iletişim

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ • FEHAMETTİN AKSAKAL	13
SUNUM • SEZAI SARIOĞLU	19
BİRİNCİ BÖLÜM	
“Bütün Beyanlar ‘Devlet Dersinde Öldürülen’ Cengiz Aksakal Üstüne.”	27
Teren Aksakal “12 Eylül’den önce biz olanlar, birden ben oldular. O çocuklara yenilmeyeceksiniz diye tembih etmişim!”	29
Nesrin Aksakal “Şauşat’tan alınıp götürülen ne çok şey, geriye dönmeyi bekliyor.”	43
Neriman Aksakal Yiğit “On beş yıl süren bir masaldı babam.”	53
Tamer Aksakal “Oğlum Dağlar, babamı anımsatır diye bana ‘baba’ demekten imtina ediyor!”	67
Müfit Aksakal “Darp izlerini otopsi tutanağına yazdırdım, muhakkak ceza alırlar.”	81

Turgut Aksakal

“Cengiz Amca’mın teybe okuduğu türkiyü dinleyip ağladık...” 85

Nurize Aksakal

“Eşim, ‘Babamın mezarının yanına ev yapıp, babama komşu oldum’ diyorsa, susup düşünmeli.” 97

Emin Ekinci

“O zamanlar acı hikâyelerimiz yoktu sanki ya da ben bilmiyordum...” 105

TORUNLAR

“Bazen hikâyenin başına, bazen ortasına bazen de sonuna misafir olurlar. Fısıltı şeklindeki ‘diş sesler’ onlara varana kadar ‘iç ses’e dönüşür.” 115

Cengiz Can Ekinci

“Evlere duvarlarına sloganları yazanlar, aynı evlere, unutulmasınlar diye fotoğraf olmuş.” 119

Hazal Aksakal

“O kiraz ağacının üstüne çıkarak konuştum mezarında yatan dedemle.” 125

Dağlar Cengiz Aksakal

“Babaannem dedemin insanlığıyla övünürdü, dedemin siyasi görüşleriyle övünülmesini hep başkalarından duydum.” 131

CENGİZ AKSAKAL’IN İZLERİ

“Cengiz Aksakal dedik, kalplerimizi ve hatıralarımızı ilikledik.” 135

Mevlüt Sutci

“Sosyalist fikirlerle onların evinde tanıştım.” 137

Şair-Yazar Nursen (Yiğit) Ural

“Öğretmenimin rüyamda gördüğüm yüzüyle karşılaşmaktan öyle korkmuştum ki!” 147

Yücel Kaya

“Cengiz Abi’nin yanında kendimizi değerli hissederdik. Düşüncelerini hep gözleriyle anlatırdı.” 153

Kaideyi bozan istisnalardan: Sabri Biber “İnsan, başlangıçları ve kitapları iyi bilmeli ve unutmamalı.”	163
CENGİZ HOCA İÇİN BİRKAÇ DERKENAR	171
Gazeteci-Yazar İsmail Saymaz “Dün olmuş gibi o sıcaklıkla anlatıyordu hikâyeyi. Onu ve o ânı hiç unutmamıştı, hâlâ o hastane odasındaydı.”	175
İKİNCİ BÖLÜM	
1970’li Yıllardan Notlar	185
“GEÇİŞ SÜRECİ”NDE TARİHTEN ÜÇ YAPRAK, ÜÇ KARAKTER	195
Sorgu hâkimi Vahit Özsoy “Şavşat Halkevi’ndeki gençler bana, üniversiteden arkadaşım Deniz’i (Gezmiş) hatırlatıyordu.”	197
Emekli hâkim Akın Erol “İsminin Erkan olduğunu, biliyordum. Yıllar sonra Erkan’ın (Uzuneminağaoğlu) öldürüldüğünü gazetelerden öğrendim.”	199
Savcı Ekrem Sezen “Halkımızı seven gelsin.”	203
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
Şavşat’ta Rüya Zamanlar	207
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
Tanıklıklar	231
Şavşat TÖB-DER başkanlarından Hamza Şahin “Cengiz’in öğrencisi olsam, sırf onu üzmemek için ödevlerimi yaparım. Veli olsam, çocuğumu güvenle teslim ederim. Vatandaş olsam, her şeyi ona emanet ederim.”	233
Şavşat Halkevi kurucusu Turgut Keskin “Kendimi adayacağım kesin bir ideolojim ve bağlılığım asla olmadı ama vicdanım hep benimleydi. Bu, daha büyük zorluklara göğüs germeyi gerektirir...”	249

Necla Türemen “Devrim Kitabevi Şauşat’ın aydınlanma sembolüdür.”	267
Sosyalist yazar Dođan Akhanlı “Devrimci Yolcular arasında büyüdüm.”	277
“Ceza kaç a kaç a biter” kauminden Adnan Keskin “Bugün komünizmden, Marksizmden on dokuz-yirmi yaşındayken anladığımdan çok daha farklı şeyler anlıyorum.”	289
Devrimin eline şiir, şiirin eline devrim döken Enver Karagöz “En sıkıldığıım yer kitapçı dükkânlarıdır, neden mi? Fakirliğimi en çok hissettiğim yer kitapçı dükkânları da ondan.”	299
DİSK Başkanı Arzu Çerkezođlu “Cengiz Aksakal benim için, 12 Eylül yıllarının etkileyici ve çarpıcı hikâyelerinden birinin kahramanıdır...”	315
“YARA GÖMLEĞİ” GİYİP “YARA KARDEŞİ” OLMAK	325
Diren Uzuneminağaoğlu “Devlet, babamı sevmeyiğinden, başka bir ülkeye kaçan babamı ölmüş gibi göstermişlerdi ve babam devrim olunca geriye gelecekti!”	327
Semiha Uzuneminağaoğlu “Erkan’ın hatırasına ve mücadelesine sonsuza kadar saygılı biri olarak, hayata hiç günlük bakmadım. Hayatla hep satranç oynadım. Hep uzaklara baktım...”	339
BEŞİNCİ BÖLÜM	
Dađbanlar	345
Fehamettin Aksakal “Cengiz Abi, Ahmet Uzun ve Ensar Karahan model öldürmelerdir.”	349
Devrimci Yol’un Devrim “ikizleri” Ahmet ile Ensar “Yoldaş ne çok şeye benziyor, çoğu zaman Devrim’e; Devrim ne çok şeye benziyor, çoğu zaman Yoldaş’a.”	359

Neşe Keskin

“O kadar güzel insanı görünce insan elbette devrimci ve Devrimci Yolcu oluveriyor.” 365

Sığınak “mimarı” Ebabekir Keskin

“Her şeye rağmen silahla karşı koysaydık yine yenilebilir, daha fazla zayıt verebilirdik ama mücadele ederek yenilmiş olmanın morali ve kazancıyla bugüne faydamız olurdu.” 381

Meral Ural

“Gücüm kalmamıştı, ben Mitka Gribçeva değildim ki?” 393

Sovyetler Birliği’ne iltica 405

Nejla Usta

“Hayatta kalabilmek için başka seçeneğimiz yoktu. Her anlamda sınıra dayanmıştık!” 407

Yücel Kaya

“Gerilla için halkın ve doğanın içinde olmak ayındır.” 425

ALTINCI BÖLÜM

Geçmiş Zaman Olur ki 429

Tarihe ve coğrafyaya geçen Fakir Baykurt

“Nâzım Hikmet, paşa torunu olduğu halde acılara sırt dönmedi. Sabahattin Ali subay oğlu ve bürokrat olduğu halde rahatını tepti, her şeyi göze alıp yazdı. Ben yazmayacak mıyım?” 431

Yazar-öğretmen Şahver Karasüleymanoğlu

“Sokakta kız öğrencileriyle ip atlayan, öğrencilerini okumaya âşık eden bir öğretmendi.” 439

Fransızca öğretmeni Şerife Tülay İnan Erkan

“Öğrencileriniz yıllar sonra size sevgiyle dönüyorlarsa bu, ‘iz bırakma’, belki de ‘iz düşümdür.’” 445

SON SÖZ YERİNE:

HER KİTAP TARİHE VE OKURA EMANETTİR 453

KAYNAK KİTAPLAR 455

Ölüler, ölüler, belki de konuşması gerekenler çoktan ölüp gittiler. Yaşayanların konuşmaya başlayabilmesi için belki önce ölülerin konuşması gerek. Mahşer günü düşüncesini şimdi anlamaya başlıyorsun. Sur iki kere üflemeli. Yerle gök karışmalı, ölüler dirilerle yüz yüze gelmeli. Belki ancak ondan sonra bir şeyler yeniden yerli yerine oturabilir, ölülerle dirileri ayıran sınır yeniden kurulabilir, belki yeniden başlayabilir.

- AYHAN GEÇGİN

ÖNSÖZ

Cengiz Aksakal, öğretmenlerin meslek örgütleri TÖS, TÖB-DER kuruluş döneminde, ülkenin politikleşme sürecinde yerini alan, temas ettiği toplumun her kesiminden insanların, içten, sahici bir saygı ve sevgi ile merhaba dediği, özel bir devrimci öğretmendi. Kızdığı nadir anlarda dahi, gözbebeği gülerdi... Ona, “Şerif”, “Çakırcalı”, “İnce Memed” gibi lakaplarla hitap ederdik... 12 Eylül öncesinde, Veliköy ve çevresinde “devrimci öğretmen” olarak, çocuğu yaşındaki gençlere katılan biriydi Cengiz Hoca. Hayatlarımızın akışını değiştiren 1974-1980 yılları arasında o, TÖB-DER’de öğretmenlerle, kooperatifte köylülerle, halk odasında gençlerle, okulda öğrencilerle ilişki kurup iz bırakan biri olarak tarihte yerine aldı. Konuşmaktan çok dinleyip yapan, siyaseten kanı kaynayan ve sürekli eylem içinde olan gençleri kendine has bir dille eleştiren kıymetli biriydi. 12 Eylül’ün karabasan gibi çöreklediği dönemde, gündüzleri evde ve okulda, geceleri arazide birlikteliğimiz olmuştu. Son görüşmemizde, “Sizin koşullarınız bizden zor olmasına rağmen, özgürlüktür. Bizleri her an ‘haydi!’ deyip içeri alacaklar” demişti. Mütevazı ve tutarlı kişiliğini, faşizmin işkencehanesinde de sürdürdü. Cengiz Aksakal, halka korku salmak için taammüden katledildiğinde biz dağdaydık. Aradan kırk dört yıl geçmesine rağmen, ona hiçbir “suç”u ve “ölümü” yakıştırmayan halk, Veliköy’de ve Şavşat’ta, adının geçtiği, iz bıraktığı her yerde sessiz fısıltılarla ona onu anmaya devam ediyor...

12 Mart faşist darbe döneminde devrime ve sosyalizme inanıp Dev-Genç’te örgütlenip, daha sonra değişik siyasetlere önderlik yapan ’68 kuşağından gençler, kararlı duruşları ve aralarında dayanışmayla efsaneleşerek “devrim şehitleri” olma onurunu kazandılar. 1974-1980 döneminin dev-

rimcileri ise, 12 Eylül'e kendi içlerinde ve birbirleriyle yaşadıkları kavgalarla girdi. Amaç için her aracı mübah gören devlet, Milliyetçi Cephe ittifaklarıyla, devrimcileri ve örgütledikleri kitleleri imha etmek için her şeyi deniyordu. Faşist MHP militanları, sokaklarda, mahallelerde, okullarda ve giderek kasaba ve köylerde, polis-asker desteğinde katliamlara girişmişti. Devrimciler ise kendi iç örgütlenmelerini tamamlayamadan, militan mücadeleyle halkın yanında yer aldı ve esas enerji anti-faşist mücadeleye harlandı. Kitleyle iletişim kurarak örgütlenmenin birinci şartı, ona dokunabilmektir. Halk ile ne kadar içiçe iseniz, örgütlü yapı o kadar gelişir ve kitleler giderek politik bir duyarlılık kazanır. Toplumların tarihinde belli aralıklarla yaşanan ve hayatlarımızı belirleyen 1974-1980 dönemindeki altı yılda bazı bölgelerde devasa kitleleşme yaşandı. Fatsa'nın yanı sıra, Artvin ile Şavşat devasa kitleleşilen yerlerdendi, devrimci yapılanma eksiklerine rağmen tabanda halkla bütünleşmişti.

Benim sosyalizmle tanışmam kuzenim Adil Aksakal ve köylümüz öğretmen Sabri Biber sayesinde oldu. Lise son sınıfta artık sosyalisttim. O gün bugün her ne kadar sosyalist olduğumuzu söylesek de sosyalizmin ne olduğunu sonradan öğrendik. Tam kavradık mı? Kendi adıma söylersem, henüz belli değil... 12 Eylül öncesinde, örgütlenmede görevli "kadroların" çoğu on beş-yirmi yaş grubundaydı. Önlerinde, belli bir yaş üstündeki halkın saygı duyduğu kişiler, devrimci öğretmenler ve memurlar vardı. Gençlik heyecanının yarattığı sorunlar bir yana, iddialarımıza uygun teorik ve pratik donanımda değildik. Köylerde, gençlerin yanlışlarından şikâyetler olsa da, onlara yeterince caydırıcı uyarıların yapılmadığı zaafli yaşamlarımız, 12 Eylül'den sonra daha net görüldü. Devasa kitleleşmenin yanı sıra devrimcilerin arasındaki ilişkiler, biraz grupçu arkadaşlık, biraz da iddialarımızla uyuşmayan naif ve "şamata" bir zeminde yürüyordu. Her şeye rağmen 1970'lerden itibaren Artvin'de devrimci-demokratik mücadele faşistler karşısında önemli başarılar elde etmiş, sivil faşistler iş yapamaz hale gelince, devrimcilerin inisiyatifini kırmak isteyen devlet, 23 Temmuz 1979 katliamını gerçekleştirmişti. Bu katliam, 12 Eylül'e gelme sürecinin final sahnelerinden biriydi. Sivil faşistlerin, resmî güçlerin desteğinde Maraş, Sivas ve Çorum'da yaptığı katliamları Artvin'de başaramaması, başından itibaren verilen mücadelenin sonucuydu. 23 Temmuz'da bu görevi resmî güçler yerine getirdi. Devrimcilerin örgütlü halk ilişkileri, sivil faşistlere karşı militan mücadelesi, sivil faşist diktatörlük sürecini sekteye uğratınca, 12 Eylül ile birlikte Generaller Cuntası, diktatörlük sevdasıyla kullandıkları faşist milisleri kısmen devreden çıkardı. 12 Eylül faşist darbesinin devasa zulmüne rağmen, biz "küçük burjuva" davranışlarla hareket etsek de halk başlangıçta bize kucak açtı. Bunun nedeni, öncesinde kurduğumuz gerçek ilişkiler kadar, halkın durumun cid-

dietetini bizden daha iyi kavramasıydı. Devletin, bütün gücüyle, zorun yanı sıra, propagandayla bilgi alma şeklindeki “ihbar hattına” rağmen, “Çocuktan al haberi!” taktiği Şavşat’ta geçerliliğini yitirmişti. Evlerinde kaldığımız, ekmeğini yediğimiz ailelerin çocuklarından hiçbiri devlete en ufak bir ipucu vermedi. Eldeki “malzemenin” yetersizliğinin yanı sıra, meskûn mahaldeki çatışmalardaki kısmi tecrübenin arazideki çatışmalarda yetersizliği, birçok arkadaşımızın çatışmalarda ölmesi ve yaralanmasıyla sonuçlandı.

12 Eylül öncesinden sonrasına taşınan sözünü ettiğim zaaflarımız, samimi bir yüzleşme yapılmadan sorgu ve hapisane sürecinde devam ederek kalıplaştı. Bu noktada, Devrimci Yol geleneğinde, dışarıda ve içeride direniş sembolü olan Mahmut Memduh Uyan’ın *Ben Bir İnsanı*m kitabındaki direnmenin objektif anlatımına ve samimiyetine parmak basmak isterim. Memduh, işkenceye kesin direnmek kararıyla girmediğini, işkencecilerin onu çözmek için inatlaşmalarının kendisini de inatlaşmaya götürdüğünü ve direndiğini söylüyor. Bu anlatımdaki samimiyete hepimizin ihtiyacı var. Memduh Ankara’ya sevk edilirken, işkenceciler “Orada da diren, çözüleceksen bize çözü!” diye adeta yalvarıyor. Aynı dönemde işkencede çözülmeyen Şavşatlı arkadaşımız Nedret’in (Ural) anlatımları da Memduh’u doğruluyor. Biz ise, aradan kırk yıl geçtiği halde devletin bildiklerini birbirimizden gizlemekle meşgulüz. Geçmişte hangi konumda olursak olalım emek harcadık, samimi davranmazsak, doğrularımızı da inkâr etmiş oluruz. Yakalanmalardaki dikkatsizlik ve zaaflarımızı kabullenme yerine, hikâyeler uydurmaya çalışıyoruz. Araziye birlikte çıkmayıp sıcak yatakta uyumayı tercih edip “yaralı” yakalanınca, “yaralanma” artık talidir. Hal böyle olunca yaralı yakalanıp sorgulananlar, “Direndik!” gibi övünme payı çıkarmasın. İşin özü ve özeti; Enver Karagöz ve Kâzım Köroğlu dışında çoğunluğumuz direnme eğilimi gösteremedik. Hikâyemizin bir parçası olan bu gerçekleri söylemeden, iddialarımızı gerçekleştirmekten “aciz” ve “zaaf” olduğumuzu samimiyetle beyan etmek yerine kendimizi “kahraman” olarak göstermeye çalışıyoruz. Bunca yıl sonra lütfen samimiyet...

12 Eylül sonrasında bazıları televizyonlardan “Teslim olun!” masalını anlatma rolü üstlenmişti. Zaman içinde bu masallara yeni masallar ekleyip anlatma görevi üstlenenler oldu. Bir zamanlar sorumlu ve iddialı olan kimilerinin 12 Eylül sonrasında dışarıda ve içeride yaşadıklarını “kahramanlık” olarak anlattıkları yetmezmiş gibi yediklerini, içtiklerini sosyal medyada anlatmayı “siyaset” olarak anlatmalarına ne demeli?

Bine yakın devrimcinin yargılandığı Artvin Devrimci Yol Davası’nda bizden hayli büyük abilerimiz vardı. Gözaltılarda, köylerde kurulan karakollar da yüzlerce köylü işkence gördü. Çoğumuzun görmediği işkence halka uygulandı. Suloban (Pınarlı) köyünden İzamettin Yüksel (İzo Dayı), Çuvarep

(Şalacı) köyünden Alaattin Ekinci ve isimlerini unuttuğum halktan insanlar bizleri üstlendi. Yüzlerine bakamayacağımız bu insanlar isimsiz “kahramanlar” olarak tarihe geçti. Tüm zaaflarımızı gizleyen bizler ise hâlâ sanal âlemde “kahramanlık” methiyeleri düzme çabası içindeyiz. Yanlışlıklarımızı eleştirerek yüzleşmek yerine, özellikle de belli yıldönümlerinde geçmişimizi güzelleyen türküler, sloganlar haykırıyoruz! “Utanmayı” ve “samimiyeti” öğrenemediğimiz sürece doğru işler yapmamız mümkün görünmüyor.

Devrimci Yol’un önderlerinden Nasuh Mitap’ın; “Biz iki defa duvara tosladık, artık siyasal olarak önde bulunmayalım, direksiyonda, şoför koltuğunda biz oturmayalım” diyerek tarihe not düştüğü cümle, başımıza gelenlerin ve gelecekle ilgili özetidir. Buna rağmen, “biat kültürü” sadece düzen partilerinde değil, devrim adına yola çıkan sol/sosyalist partilerde de neredeyse “aynen” geçerli. Devrime giden aracın neden devrildiği aradan kırk yıl geçtiği halde gerçek anlamda tartışılmış değil. Doğrularıyla ve yanlışlarıyla geçmişle yüzleşip geleceğe doğru yol alamadıysak nedenleri olmalı?

Bu kadar iddialı ve kitlesellenen bir siyasi hareket nasıl bu hale geldi? Bırakalım 12 Eylül öncesini, 1990’lı yıllar başında, sol/sosyalist siyasetlerin başı-sonu belirsiz kortej uzunluğunu düşünün. Şimdilerde ise genel başkanların basın açıklamalarına katılanlar parmakla sayılacak kadar düştü; parti yemeklerinde oturacak sandalye bulunamazken, sokaklarda, mitinglerdeki manzara ortada...

Kimi, “Yetmez Ama Evet”, kimi “boykot” söylemleriyle birbirini yesinler diyerek, gerçekleri göremeyince bugünlere geldik. 12 Eylül fırtınasının üstümüze çöküp ezip geçtiğini kitabi tahlillere sığdırma yerine, kitlelere güven verecek atılımlar, rüşünü ispat edecek çıkışlar yapılmadı. Öngörülebilir bulunma yerine ahbap-çavuş ilişkileriyle gündemi belirleme hastalığı bizi bugünlere getirdi.

Artvin bölgesinde ve Şavşat’ta, mücadele içindeki herkesin halkla bütünleşmeye katkısı oldu. Gençlerin avantajı önlerinde sağlam, özgüvenli, psikolojik üstünlükleri olan saygı duydukları büyüklerin olmasıydı. Onlardan el alan bazı gençler, önder olarak mücadeleyi üstlendiler. Öte yandan gençler, dönemin rüzgârıyla “moda” takip eder gibi var olana adapte olup, çok fazla çabalımadan teorik ve pratik donanımsızlıkla yola koyuldu. Şunu hiç unutmamalıyız; iddialarımıza uygun altyapımızı tam oluşturmadan alfabe heceler gibi hareket ettik. Ama hayat, kavramadığımız gerçekleri önümüze çıkardığında yalpalamakla kalmayıp iddialarımızın altında kaldık. Hal böyle olunca, şu veya bu gerekçelerle lâfı dolandırıp, belli olayları delil göstererek “teslim” olmadığımızı kabul etmek istemesek de işin gerçeği “teslim” olduk. Şimdi “en uça” ve “en doğru” görünmek iddiasıyla hareket etsek de çoğumuzda siyasetle kamufle edilen kişisel çıkar ön planda...

Bu genel manzara içinde kendi konumumu ve eksiklerimi de ifade ettiğimi sanıyorum. Ama şunu hiç yapmadım, şahsi çıkarlarımı asla düşünmedim. Devrim mücadelesine katıldığım andan itibaren, temas ettiğimiz insanlar ve yoldaşlar üzerinde iktidar ve çıkar temelinde ilişki kurmadım. Her arkadaşıma, yakınıma, yoldaşlarıma neden bu durumda olduğumuzu, “biat kültürü”nün terk edilmesinin olmazsa olmazımız olması gerektiğini dilim döndüğü kadar anlatmaya çalıştım. Ne var ki; geçmişte yenilmiş ve yanılmış olanlar, kendilerini merkez addedip, mücadele etmek isteyen insanların inisiyatiflerini kırmakta beis görmüyor.

Ülke genelinde sol örgütlerde olduğu gibi Artvin özelinde, 12 Eylül öncesinde ve sonrasında, eksikliklere ve yanlış uygulamalara anında tavır almak yerine, işi zamana yayıp sonradan tepki göstermeyi tercih edip giderek o yanlışın parçası olundu. Bir yerde siyasi-askeri ve örgütsel yanlışlıklar varsa inisiyatif koyma iraden yoksa, siyaset sahnesinde boy göstermenin anlamı yoktur. Ülkemiz ve dünya halkları zor durumda. Aşılabilircek işaretler, iddialar pek görünmüyor. Başarısız olanların vitrinde fazla görünme çabaları hayatın gerçekleriyle örtüşmüyor. Kırk yıldır siyaset yapılmasına rağmen, alkışlayabileceğimiz projeyi görmedim.

1970’li yıllardaki mücadele, 20. yüzyılın sınıfsal mücadeleleriyle karşılaştırıldığında, örgütlenme ve mücadele yöntemleri, kitleselleşme ve ideolojik araçlar açısından özgün farklılıklara ve sonuçlara sahne oldu. 1980’li yıllar ise, 1974’ten itibaren devralınan ve toplumun her kesimine nüfuz eden mücadelenin yenilgisiyle sonuçlandı. Sosyalist siyasetleri ve toplumu derinden etkileyen bu yenilgi, hâlâ yüzleşemediğimiz çokkatmanlı toplumsal-siyasal sonuçlar üretti. 80’li yılların yenilgisi 1990’lı yıllarda sosyalizmin çöküşü ile birleşince yenilgi kalıcı oldu. Oysa 1990’lı yıllardan günümüze kadar atılacak adımlar çok önemliydi. Ne var ki, kendi bünyelerinde örgütlü ve eleştirel mekanizmaları üretemeyen sosyalistler, yeni bir devrimci çıkışı sağlayacak yüzleşme ve hesaplaşma mekanizmaları geliştiremediler. Günümüzdeki egemen ilişkilerin, 1970’li yılların mücadeleciler geleneği, 80’li yılların yenilgisi üzerine inşa edildiğini biliyoruz. Bu gerçeklerin nedenleri üzerinde ciddiyetle durduğumuz bir yana, hayatın akışına teslim olduğumuz gerçeğini unutmayalım...

Sonuç olarak, birlikte yaşadığımız hayat hepimizi, kendimizle ve birbiri-mizle yüzleşmeye davet ediyor. Ölen ve öldürülen arkadaşlarımız bizi yüzleşmeye davet ediyor. Bu kitapta hikâyesi anlatılan Cengiz Aksakal bizi, geçmişten ders çıkararak yeni başlangıçlar için olmazsa olmaz olan yüzleşmeye davet ediyor...

FEHAMETTİN AKSAKAL
Şavşat/Veliköy